

TADEUSZ FILIPEK

ur. 1939; Garbów

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, PRL
Słowa kluczowe	Projekt Rzemiosło. Etos i odpowiedzialność, zecerstwo, narzędzia drukarskie

Zecerstwo

W zecerniach są specjalne regały z kasztami, w tych kasztach w poszczególnych przegródkach, tak zwanych krupkach, mieszczą się pojedyncze znaki różnego rodzaju liter i ewentualnie znaki matematyczne, chemiczne czy też materiał justunkowy, który służył do wypełniania odstępów między słowami. To jest materiał... czcionki są odlane na takim słupku, który jest zakończony oczkiem, czyli tym wyrzeźbionym znakiem litery czy innego symbolu i to było składane w specjalnych wierszownikach, zecer nabierał poszczególne czcionki z tymi znakami z kaszty, składał w specjalnym wierszowniku, w odpowiednie już wiersze i wystawiał to następnie na szufelkę, łączył to, uzupełniał jakimś materiałem wypełniającym i w ten sposób powstawała forma drukarska. Szufelka to jest przyrząd, na którym można było układać i formować poszczególne strony drukarskie. Miała metalowy spód i brzegi drewniane, trudno mi to opisać, ale tak to nazywało się popularnie w drukarstwie. Szufelka. Na niej wystawiało się składy, następnie składy w poszczególne kolumny się formowało czy formy, wiązało się to sznurkiem, wystawiało się do specjalnych regałów i czekały one na druk.

Jeżeli chodzi o zecerstwo, trzeba powiedzieć, że zecer, linotypista są to jak gdyby elitarne specjalności w drukarstwie. Zawsze uważano, że właśnie zecerzy, linotypiści mają stosunkowo największą wiedzę, bo stykają się z tekstami książek, gazet, różnego rodzaju druków, musieli znać bardzo dobrze układy typograficzne, żeby od razu formować to w odpowiednie druki, tak że wiedza musiała tutaj być dosyć duża.

Wierszownik to jest taki przyrząd, w którym można było złożyć, powiedzmy, do dziesięciu wierszy tylko, i te dziesięć wierszy było wystawiane z kolei na szufelkę, do formowania kolumn lub stron jakichś druków. I z kolei po wystawieniu dziesięciu wierszy, znów kolejne wiersze składało się na wierszowniku. Wierszownik był trzymany w lewej ręce przez zecera, natomiast prawą ręką zecer wybierał czcionki z kaszty i wkładał kolejno do wierszownika, formując je w odpowiednie wiersze. To było podstawowe zadanie zecera, mianowicie skład, przy czym, zecerzy oprócz tekstu

gładkiego składali skomplikowane tabele, formuły, czego nie można było zrobić później na linotypach, w składzie maszynowym, bo skład maszynowy używany był do składu gładkiego, a więc tekstów raczej prostych, bez różnego rodzaju formuł i bez wzorów matematycznych, i bez tabel. To było następnie uzupełniane przez zecerów.

Data i miejsce nagrania	2008--02-28, Lublin
Rozmawiał/a	Marek Nawratowicz
Transkrypcja	Katarzyna Kuć-Czajkowska, Robert Sawa
Redakcja	Małgorzata Maciejewska, Justyna Molik
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"